

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002374

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобецька Олена Пилипівна

2. Olena P. Bobetska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 222 медицина

Дата захисту: 26-07-2024

Спеціальність за освітою: педіатрія

Місце роботи здобувача: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 05.600.118

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.30, 76.03.31

Тема дисертації:

1. Роль модуляторів обміну гідроген сульфїду в механізмах ушкодження серцево-судинної системи та кардіопротекції за експериментального ожиріння
2. The role of hydrogen sulfide metabolism modulators in the mechanisms of cardiovascular system damage and cardioprotection in experimental obesity

Реферат:

1. У дисертації розглянуто та вирішено наукове завдання, яке полягало у встановленні ролі модуляторів обміну гідроген сульфїду (H₂S) в механізмах ушкодження серцево-судинної системи за експериментального ожиріння (ЕО) і обґрунтуванні нових патогенетичних підходів до метаболічної кардіопротекції. Поглиблені наукові уявлення про роль модуляторів різних ланок обміну H₂S в механізмах ушкодження серцево-судинної системи, встановлено зв'язок між системою H₂S та кардіометаболічними чинниками, з'ясовано H₂S-модулюючий потенціал та нові механізми кардіопротекторної дії кофакторів сульфїдного обміну за ЕО, індукованого висококалорійною високожировою дієтою. Засвідчено, що ЕО характеризується порушеннями сульфїдного обміну в серцево-судинній системі: формується дефіцит H₂S в міокарді та аорті, знижується

активність цитозольних та мітохондріальних ензимів обміну H₂S, пригнічується експресія гена CSE. Уперше засвідчено, що при ЕО α -ліпоева кислота, цинк сульфат, натрій тіосульфат за здатністю коригувати рівень H₂S в міокарді та аорті не поступаються NaHS (класичному донору H₂S), а за впливом на мітохондріальні ензими сульфідного обміну перевершують його. Уперше, за результатами порівняльної оцінки впливу модуляторів обміну H₂S на кардіометаболічні чинники за ЕО, встановлено, що NaHS, α -ліпоева кислота і цинк сульфат зменшують дисадипокінемію (із зниженням рівня вісфатину, підвищенням рівня адипонектину, нормалізацією співвідношення між цими адипокінами – індексу В/А); зменшують гіперцистеїнемію і коригують відношення H₂S/ цистеїн в сироватці крові. Уперше показано, що за ЕО зниження рівня ендogenous H₂S і пригнічення експресії гена CSE в серцево-судинній системі тісно асоціюються з підвищенням рівнів вісфатину і ФНП α (в міокарді), ендотеліну-1 (в сироватці крові).

2. In the dissertation, the scientific task was considered and solved, which consisted in establishing the role of modulators of hydrogen sulfide (H₂S) exchange in the mechanisms of damage to the cardiovascular system during experimental obesity (EO) and substantiating new pathogenetic approaches to metabolic cardioprotection. In-depth scientific understanding of the role of modulators of various links of H₂S metabolism in the mechanisms of damage to the cardiovascular system, the connection between the H₂S system and cardiometabolic factors was established, the H₂S-modulating potential and new mechanisms of the cardioprotective action of cofactors of sulfide metabolism in EO induced by high-calorie, high-fat diet were clarified. It has been proven that EO is characterized by disturbances of sulfide metabolism in the cardiovascular system: H₂S deficiency is formed in the myocardium and aorta, the activity of cytosolic and mitochondrial enzymes of H₂S metabolism decreases, and the expression of the CSE gene is suppressed. For the first time, it has been proven that α -lipoic acid, zinc sulfate, and sodium thiosulfate in EO are not inferior to NaHS (the classic H₂S donor) in their ability to correct the level of H₂S in the myocardium and aorta, but surpass it in terms of their effect on mitochondrial enzymes of sulfide metabolism. For the first time, according to the results of a comparative assessment of the effect of modulators of H₂S exchange on cardiometabolic factors according to EO, it was established that NaHS, α -lipoic acid and zinc sulfate reduce dysadipokinemia (with a decrease in the level of visfatin, an increase in the level of adiponectin, normalization of the ratio between these adipokines - the B/A index); reduce hypercysteinemia and correct the H₂S/cysteine ratio in blood serum. It was shown for the first time that during EO, the decrease in the level of endogenous H₂S and the suppression of CSE gene expression in the cardiovascular system are closely associated with an increase in the levels of visfatin and TNF α (in the myocardium), endothelin-1 (in blood serum).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Bobetska O. P., & Zaichko N. V. (2023). The effect of lipoic acid, zinc sulfate and sodium thiosulfate on H₂S metabolism in cardiovascular system of rats in experimental obesity. *Bulletin of problems in biology and medicine*, 4(171), 134–145. <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2023-4-171-134-145>
- 2. Бобецька, О. П., & Заїчко, Н. В. (2023). Вплив модуляторів обміну H₂S на рівні вісфатину, адипонектину та ліпідний спектр сироватки крові щурів за експериментального ожиріння. *Медична та клінічна хімія*, 4(98), 5–13. <https://doi.org/10.11603/mcch.2410-681X.2023.i4.14362>
- 3. Бобецька, О. П., & Заїчко, Н. В. (2023). Вплив модуляторів обміну гідроген сульфідом на експресію гена CSE, рівні прозапальних та профіброгенних медіаторів, морфологічні зміни в серцево-судинній системі щурів за експериментального ожиріння. *Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія*, 4(98), 13–20.

<https://doi.org/10.25040/ecpb2023.04>

- 4. Заїчко, Н. В. & Бобецька, О. П. (2024). Сучасні уявлення про вісфатин як метаболічний чинник кардіоваскулярної дисфункції (огляд літератури). Вісник Вінницького національного медичного університету, 1(28), 151-155. [https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2024-28\(1\)-26](https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2024-28(1)-26)
- 5. Заїчко, Н. В., Блажченко, В. В., Бобецька, О. П., Штатко, О. І., & Остренюк, Р. С. (2020). Спосіб корекції обміну гідрогену сульфідру за аліментарного ожиріння в експерименті (Патент України № 143133). Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=viewdetails&IdClaim=269726>
- 6. Заїчко, Н. В., Блажченко, В. В., Бобецька, О. П., & Штатко, О. І. (2020). Спосіб корекції обміну гідрогену сульфідру за аліментарного ожиріння в експерименті (Патент України № 143134). Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=viewdetails&IdClaim=269727>
- 7. Бобецька, О.П., Остренюк, Р.С., Заїчко, Н.В., Самборська, І.А. & Блажченко, В.В. (2023). Методика моделювання кардіоміопатії за експериментального ожиріння (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №122462 від 28 грудня 2023 р.). Міністерство економіки України. Національний орган інтелектуальної власності. Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій»
- 8. Бобецька, О.П., & Заїчко, Н. В. (2019). Вплив довготривалої висококалорійної дієти на рівень вісфатину в сироватці крові щурів. У В. М. Мороз, О. В. Власенко, & Н. І. Волошук (Ред.), Перший крок в науку – 2019: матеріали XVI науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю, м. Вінниця, 18-19 квітня, 2019 (с. 427-428). ВНМУ. <https://dSPACE.vnmu.edu.ua/handle/123456789/4436>
- 9. Zaichko, N. V., Blazhchenko, V. V., Bobetska, O. P., & Filchukov, D.O. (2019). Effects of zinc sulfate, sodium thiosulfate and alpha ketoglutarate on hydrogen sulfide production in the kidney of obese rats. Матеріали XII Українського біохімічного конгресу, м. Тернопіль, 30 вересня – 4 жовтня 2019 (с. 186). Медична та клінічна хімія, 21 (3, додаток). ТДМУ «Укрмедкнига». <http://www.biochemistry.org.ua/index.php/uk/ubs-society-newsua/5590-11-10-2019-30-04-2019>
- 10. Zaichko, N. V., Palamarchuk, I. V., Blazhchenko, V. V., Ostrenyuk, R. S., & Bobetska O. P. (2019). Age related changes in hydrogen sulfide metabolism in rats organs: connection with mediators of angiogenesis. Матеріали XII Українського біохімічного конгресу, м. Тернопіль, 30 вересня – 4 жовтня 2019 (с. 187-188). Медична та клінічна хімія, 21 (3, додаток). ТДМУ «Укрмедкнига». <http://www.biochemistry.org.ua/index.php/uk/ubs-society-newsua/5590-11-10-2019-30-04-2019>
- 11. Bobetska, O. P., Zaichko, N.V., & Shtatko, O.I. (2019). The influence of hydrogen sulfide metabolism modulators on visfatin production in rats with experimental obesity. Матеріали XII Українського біохімічного конгресу, м. Тернопіль, 30 вересня – 4 жовтня 2019 (с. 186-187). Медична та клінічна хімія, 21 (3, додаток). ТДМУ «Укрмедкнига». <http://www.biochemistry.org.ua/index.php/uk/ubs-society-newsua/5590-11-10-2019-30-04-2019>
- 12. Блажченко, В. В., Бобецька, О. П., & Заїчко, Н. В. (2019). Вплив тіосульфату натрію на рівень гідроген сульфідру та показники тіол-дисульфідного обміну в нирках та міокарді щурів за експериментального ожиріння. У М. М. Рожко, & Л. М. Шафран (Гол.), Бабенківські читання: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Івано-Франківськ, 24-25 жовтня, 2019 (с. 26) ІФНМУ. https://www.ifnmu.edu.ua/images/diayalist_universitetu/konferencii/2019/%D0%91%D0%B0%D0%B1%D0%B5
- 13. Заїчко, Н. В., Бобецька, О. П., & Блажченко, В. В. (2019). Вплив ліпоевої кислоти на продукцію гідроген сульфідру в міокарді та нирках щурів з експериментальним ожирінням. В. М. Мороз & О. О. Яковлева (Ред.), Сучасна клінічна фармакологія в фармакотерапії та профілактиці захворювань з позицій доказової медицини: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції за участі міжнародних спеціалістів з клінічної фармакології, м. Вінниця 7-8 листопада, 2019 (с. 77-78). Нілан-ЛТД
- 14. Заїчко, Н. В., Блажченко, В. В. & Бобецька, О. П. (2020). Вплив таурину на продукцію гідроген сульфідру в міокарді та нирках щурів з експериментальним ожирінням. У А. А. Котвіцька, В. А. Капустник,

Г. Б. Кравченко, О. А. Наконечна, & Т. О. Брюханова (Ред.), Актуальні питання експериментальної та клінічної біохімії: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Харків, 2 жовтня 2020 (с. 11). НФаУ. <https://biochem.nuph.edu.ua/naukovo-praktichna-konferencija-z-mizhn/>

- 15. Блажченко, В. В., Бобецька, О.П., & Заїчко, Н. В. (2020). Вплив таурину на рівень гідроген сульфідів та маркери оксидативного стресу в міокарді та нирках щурів з експериментальним ожирінням. У В. М. Мороз, О. В. Власенко, & Н. І. Волощук (Ред.), Перший крок в науку – 2020: матеріали XVII міжнародної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю, м. Вінниця, 8–10 квітня 2020, (с.482–483). ВНМУ. <https://dspace.vnmu.edu.ua/handle/123456789/5537>
- 16. Заїчко, Н. В., Бобецька, О. П., Остренюк, Р. С. & Блажченко, В. В. (2023). Вплив модуляторів обміну гідроген сульфідів на продукцію медіаторів ліпогенезу в серцево-судинній системі щурів за дієт-індукованого ожиріння. Львівські хімічні читання-2023: збірник наукових праць XIX наукової конференції, присвяченої 150-річчю Наукового товариства ім. Шевченка, м. Львів, 29–30 травня 2023 (с.19). ЛНУ.
- 17. Бобецька, О. П., Заїчко, Н. В. & Блажченко, В. В. (2023). Вплив цинк сульфату, тіосульфату натрію та таурину на експресію цистатіонін-гама-ліази в серцево-судинній системі щурів за експериментального ожиріння. У М. М. Рожко, & Л. М. Шафран (Гол.), Бабенківські читання: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Івано-Франківськ, 26–27 жовтня, 2023 (с. 18) ІФНМУ. <https://www.ifnmu.edu.ua/images/icagenda/files/Babenko.pdf>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U001142

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заїчко Наталія Валентинівна
2. Nataliya V. Zaichko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.32

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фоменко Ірина Степанівна
2. Iryna S. Fomenko

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 69, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Непорада Каріне Степанівна
2. Karine S. Noporada

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Миколаївна
2. Olga M. Denisyuk

Кваліфікація: к.мед.н., доц., 14.03.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьміна Наталія Віталіївна

2. Nataliia V. Kuzminova

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 56, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мельник Андрій Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мельник Андрій Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гребенюк Дмитро

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна